

Narodowe Centrum Nauki

wspiera badania medyczne

prof. dr hab. inż.
Andrzej Jajszczyk,
Dyrektor Narodowego
Centrum Nauki

Narodowe Centrum Nauki (NCN) jest ogólnopolską agencją finansującą, na zasadzie konkursowej, badania podstawowe, czyli badania poszerzające naszą wiedzę na temat otaczającego świata i pozwalające zrozumieć jego funkcjonowanie. Jest w tym miejsce na szeroko rozumiane nauki o życiu, w tym nauki medyczne. Istniejące od nieco ponad roku centrum ogłosiło już piętnaście konkursów siedmiu typów i rozstrzygnęło pięć z nich. Tylko w 2011 roku do NCN zgłoszono prawie 15 tysięcy wniosków o finansowanie badań. Agencja przejęła także z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego ponad 11 tysięcy wcześniej rozpoczętych projektów do dalszej obsługi. Tegoroczny budżet NCN wynosi prawie 900 mln złotych z czego ponad 95% jest przeznaczony na finansowanie projektów badawczych. Główną część pozostałych 5% stanowią honoraria ekspertów oceniających wnioski, natomiast płace osób zatrudnionych w agencji wynoszą ok. 0.7% całości budżetu. NCN jest zapewne najbardziej efektywną agencją grantową na świecie, w której na jednego pracownika przypadało w ubiegłym roku ponad 200 nowych wniosków o finansowanie, podczas gdy w podobnych agencjach: europejskiej (ERC) i amerykańskiej (NSF) odpowiednie liczby wynosiły 15 i 19.

Jednostki podlegające Ministerstwu Zdrowia złożyły w pierwszym pięciu konkursach 790 wniosków na łączną sumę ponad 411 mln zł. 175 wniosków otrzymało finansowanie, co stanowi 22% wszystkich zgłoszonych w tej grupie propozycji. Wynik ten jest zbliżony do średniego współczynnika sukcesu obliczonego dla wszystkich wniosków rozpatrywanych w NCN. Średnia kwota finansowania w grantach przyznanych jednostkom związanym z medycyną wyniosła ok. 440 tys. zł, a kwota maksymalna (w konkursie MAESTRO) sięgnęła trzech milionów złotych. Liderami w liczbie uzyskanych grantów były: Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego (31), Uniwersytet Medyczny w Łodzi (27) i Gdański Uniwersytet Medyczny (20). Z jednostek pozauczelnianych prym wiodły: Naro-

dowy Instytut Zdrowia Publicznego — Państwowy Zakład Higieny (6), Centrum Onkologii — Instytut im. Marii Skłodowskiej-Curie (5) i Instytut „Pomnik — Centrum Zdrowia Dziecka” (5).

Ustawa o Narodowym Centrum Nauki nie pozwala na finansowanie przez naszą agencję badań stosowanych, a taki charakter ma znaczna część badań medycznych. Tego rodzaju badania są domeną bliźniaczej agencji, a mianowicie Narodowego Centrum Badań i Rozwoju (NCBiR). Warto jednak pamiętać, że rola badań podstawowych wykracza poza cele czysto poznawcze, stanowiąc fundament praktycznych aplikacji, bo jak trafnie zauważył twórca pierwszej szczepionki Ludwik Pasteur: „Nie ma nauki stosowanej bez nauki, którą można zastosować”. Praktyczne sposoby wyjścia naprzeciw środowiskom medycznym, szczególnie w obszarze badań klinicznych, były już w ubiegłym roku przedmiotem narady, w której, poza autorem tego tekstu, udział wzięli: ówczesny wiceminister Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Maciej Banach, wiceprezes PAN prof. Andrzej Górski, wiceprezes NFZ Maciej Dworski i dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju prof. Krzysztof Kurzydłowski. Jednym z efektów tego spotkania są trwające obecnie w NCN i NCBiR prace nad zdefiniowaniem nowego rodzaju konkursu, w którym finansowanie NCBiR będą otrzymywać najlepsze projekty kontynuujące badania, już bliżej praktyki, wytypowane spośród projektów zakończonych w NCN i których wyniki oceniono jako mające duży potencjał aplikacyjny. W NCN pracujemy też nad nowym rodzajem konkursu pod nazwą SYMFONIA, którego istotą będzie szeroka interdyscyplinarność. Pozwoli to integrować wysiłki naukowców na przykład reprezentujących nauki medyczne ze specjalistami z obszaru techniki, czy też dyscyplin humanistycznych.

Więcej informacji na temat konkursów Narodowego Centrum Nauki na finansowanie projektów badawczych można znaleźć na stronie: www.ncn.gov.pl.

Rodzaje konkursów Narodowego Centrum Nauki

OPUS — konkurs na finansowanie projektów badawczych, w tym finansowanie zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do realizacji tych projektów

PRELUDIUM — konkurs na finansowanie projektów badawczych, realizowanych przez osoby rozpoczynające karierę naukową nieposiadające stopnia naukowego doktora

SONATA — konkurs na finansowanie projektów badawczych, mających na celu stworzenie unikatowego warsztatu naukowego, realizowanych przez osoby rozpoczynające karierę naukową posiadające stopień naukowy doktora

SONATA BIS — konkurs na finansowanie projektów badawczych, mających na celu powołanie nowego zespołu naukowego, realizowanych przez osoby posiadające stopień naukowy lub tytuł naukowy, które uzyskały stopień naukowy doktora nie wcześniej niż 10 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem

HARMONIA — konkurs na finansowanie projektów badawczych, realizowanych w ramach współpracy międzynarodowej

MAESTRO — konkurs dla doświadczonych naukowców na finansowanie projektów badawczych mających na celu realizację pionierskich badań naukowych, w tym interdyscyplinarnych, ważnych dla rozwoju nauki, wykraczających poza dotychczasowy stan wiedzy, i których efektem mogą być odkrycia naukowe

Konkurs na finansowanie staży krajowych po uzyskaniu stopnia naukowego doktora